

Sygn. akt I CNP 14/07

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka

w sprawie ze skargi H.W. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w L.
z dnia 28 marca 2006 r., sygn. akt [...], wydanego
w sprawie z powództwa H.W.
przeciwko T.T. i J.T.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 marca 2007 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 28 marca 2006 r. Sąd Rejonowy w L. oddalił powództwo H.W. o zobowiązanie pozwanych T.T. i J.T. do złożenia oświadczenia woli przenoszącego na powódkę własność działki o obszarze 0.00.74 ha, położonej w R., obejmującej teren, na którym wzniesiono stodołę, wraz z gruntem niezbędnym do prawidłowego korzystania z tego budynku, za zapłatą przez powódkę pozwanym tytułem wynagrodzenia kwoty 187 zł. Apelacja powódki od tego wyroku została postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 22 czerwca 2006 r. odrzucona na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. z powodu nieuiszczenia przez pełnomocnika będącego radcą prawnym należnej opłaty stosunkowej. Powódka wniosła na postanowienie odrzucające jej apelację zażalenie, lecz zostało ono przez Sąd Okręgowy w P. oddalone postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2006 r.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 28 marca 2006 r. H.W. zarzuciła naruszenie art. 231 § 1 k.c. przez jego niezastosowanie w wyniku błędnego ustalenia, że poprzednik prawny skarżącej nie był samoistnym posiadaczem gruntu zajętego pod budowę, art. 7 k.c. przez jego niezastosowanie pomimo braku dowodów pozwalających na przyjęcie, że osoba dokonująca zabudowy zdawała sobie sprawę z tego, że dokonuje zagospodarowania gruntu niebędącego jej własnością, oraz art. 6 k.c. w związku z art. 234 k.p.c. przez uznanie, że poprzednik prawny skarżącej, który dokonał zabudowy, był posiadaczem w złej wierze. Podniosła ponadto, że zaskarżony wyrok narusza wynikającą z art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust.1 i 2 Konstytucji zasadę ochrony własności i prawa dziedziczenia, a także zasadę ochrony praw nabytych, gdyż przyznaje prymat prawom właścicielskim pozwanych, nie uwzględniając istnienia żądania udzielenia ochrony prawnej skarżącej, wywodzącej swe uprawnienia od poprzednika prawnego, który dokonał zabudowy spornego gruntu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W wyjątkowych wypadkach – jak stanowi § 2 powołanego artykułu – gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, skarga przysługuje także od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie wydanego przez sąd pierwszej lub drugiej instancji, jeżeli strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, przepis art. 424¹ § 1 k.p.c. wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, uzależnia dopuszczalność skargi od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (zob. OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

Skarżąca, wnosząc o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu pierwszej instancji, twierdziła, że nie skorzystała z prawa wniesienia apelacji z powodu nieprofesjonalnego działania ustanowionego przez nią pełnomocnika procesowego. Nie można w tej sytuacji przyjąć, że zachodzi wyjątkowy wypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. Nie skorzystanie z przysługującego skarżącej środka odwoławczego nie nastąpiło bowiem na skutek wyjątkowych okoliczności, lecz w wyniku naruszenia przez pełnomocnika procesowego skarżącej obowiązku uiszczenia opłaty przy wniesieniu apelacji, który to obowiązek wynikał z art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), a konsekwencje jego naruszenia – z art. 130² § 3 k.p.c.

Jak przykładowo wskazał Sąd Najwyższy, istnienie wyjątkowego wypadku może wchodzić w rachubę w sytuacji, w której strona nie skorzystała z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub uzyskania błędnej informacji od pracownika sądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06 oraz z dnia 22 lutego 2006 r., IV CNP 11/06, niepubl.). Tego rodzaju okoliczności skarżąca nie wskazała, powołała się jedynie na nieprofesjonalne działanie swojego pełnomocnika.

Skoro jedna z dwóch wymaganych kumulatywnie przesłanek dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji nie została wykazana, wniesiona skarga podlega odrzuceniu (art. 424⁸ § 2 k.p.c.). Przewidziane w art. 424¹ § 2 k.p.c. wyjątkowe wypadki, umożliwiające złożenie skargi od prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji, powinny bowiem być wykazane jednoznacznie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.